

Att lyfta frågor om sexuell hälsa i cancervården

Alexis Gainza Solenzal

doktorand, leg. psykolog, specialist i psykologisk behandling

Sexualmedicinskt centrum, VGR

Sahlgrenska akademin, GU

Sexualmedicinskt centrum

- Specialistmottagning i centrala Göteborg, regionalt uppdrag
- Träffar patienter, 23 år och uppåt, med problem kopplat till sexuell hälsa
- Både egenremisser och vårdremisser
- STI-mottagning ca 1 dag per vecka
- Team med psykologer, gynekolog, sexologer (barnmorska eller socionom), fysioterapeut, allmänläkare/androlog och sjuksköterska
- Konsultation till vårdgrannar

Sexuell ohälsa

- Hög förekomst av sexuella bekymmer, ca 30-40 %
(Quinn-Nilas, et al, 2018; Quinta Gomes & Nobre, 2014)
- Både patienter och vårdpersonal ser vikten av samtal om sexuell hälsa
(Ryan, et al, 2016; Barnhoorn, et al, 2022; Fairchild, et al, 2016)
- Hos vårdpersonal upplevs kunskapsbrist, oro för att vara stötande/påträngande samt bristande förutsättningar
(Dyer & das Nair, 2013; Kottmel, et al., 2014)

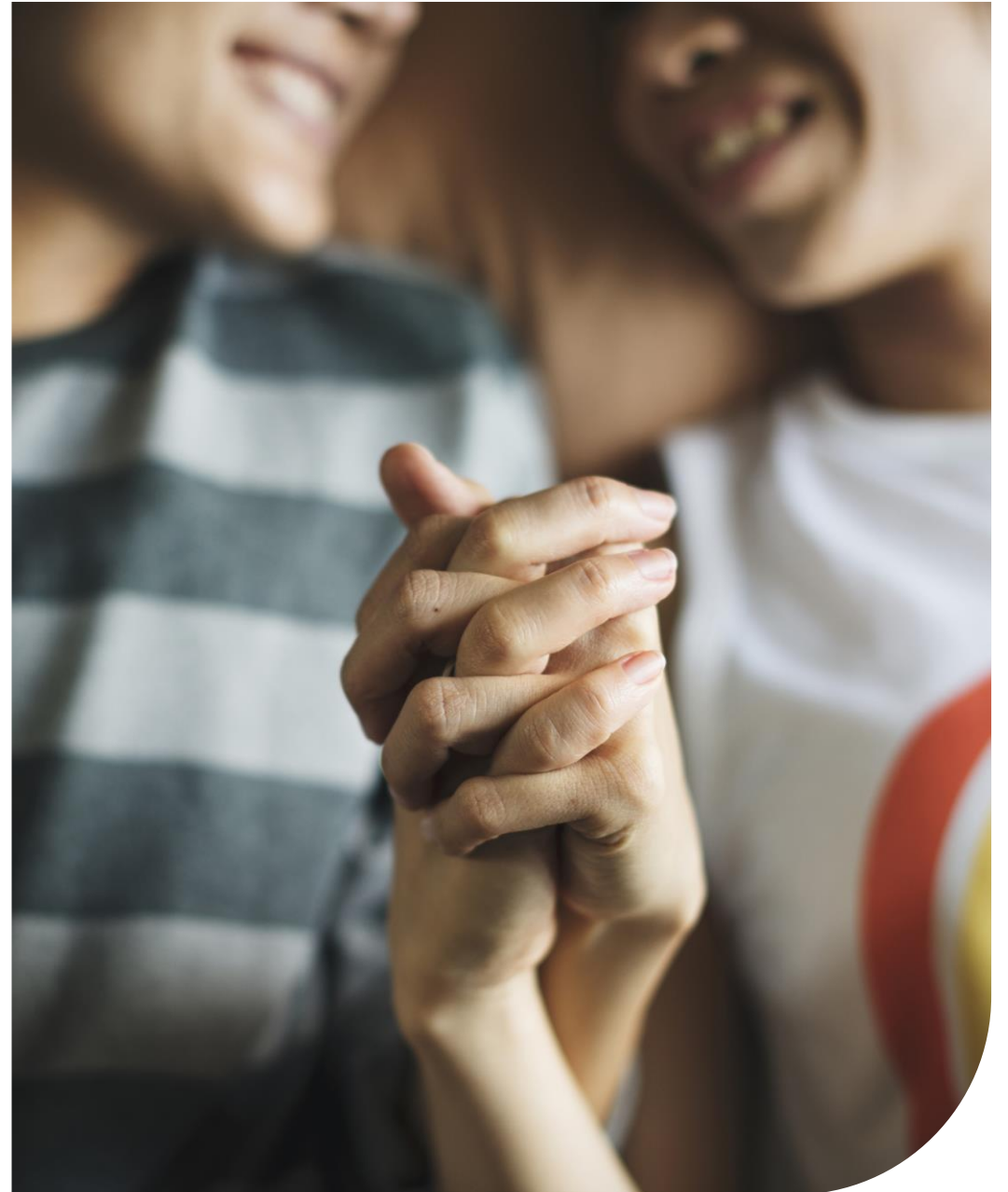
Sexuell ohälsa och cancer

- Patienter som behandlats för cancer rapporterar mer sexuell ohälsa än friska kontroller (Åsberg, et al, 2025)
- 35-94 % av kvinnor upplever sexuella svårigheter (Maiorino, et al, 2016)
- Runt 60 % av män upplever sexuella svårigheter (Nahavandipou, et al, 2025)
- Information om sexuella biverkningar och behandling för sexuella besvär är bristande (Lynch, et al, 2019; Shaffer, et al, 2022)
- Beakta också psykologiska och relationella effekter av cancer

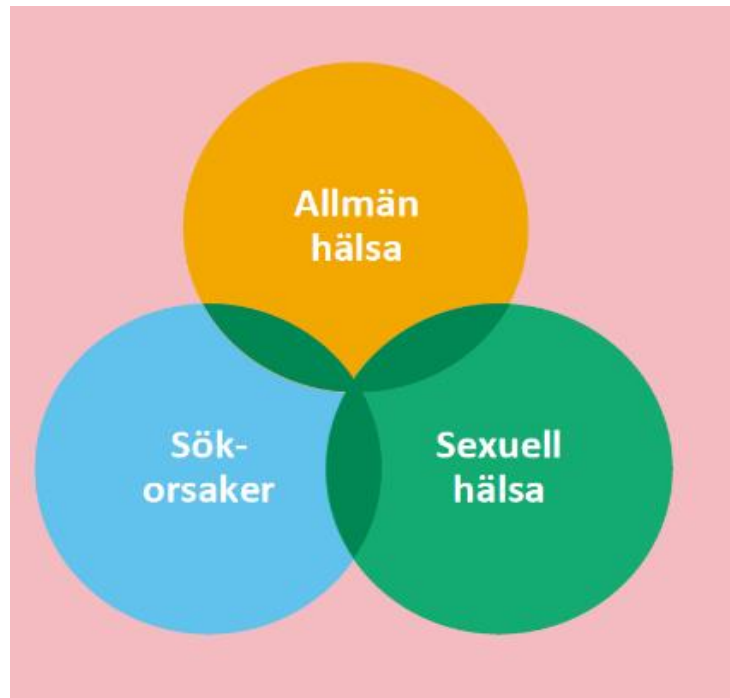
Sexuell praktik/sexuell orientering och cancer

- Konsekvenserna för den sexuella hälsan är knuten till hur sexualiteten praktiseras
- Risk att informationen som ges till patienter bygger på föreställningar snarare än fakta

(Polter, et al, 2022)

Att lyfta frågan om sexuell hälsa

”Många med [sökorsak] upplever att det påverkar deras sexualitet, hur är det för dig?”

- Använd gärna neutrala ord

Syfte med SEXIT

Att initiera samtal om sexuell hälsa, sexuellt risktagande och våldserfarenhet med patienter, för att kunna identifiera personer med ohälsa eller riskfaktorer så att dessa kan erbjudas rätt stöd- och vårdinsatser.

Att genom en konkret metod öka kunskap och trygghet hos personalen för att uppmärksamma sexuell ohälsa, sexuellt risktagande och våldserfarenhet.

Att presentera en möjlig struktur för hur frågor om sexuell hälsa, sexuellt risktagande och våldserfarenhet kan ställas standardiserat.

SEXIT Vuxen 1.0 frågeformulär (testversion)

- 26 frågor om patienten samt fritextfält
- Inga personuppgifter på enkäten
- Bred ingång:
  - Identitet (Sexualitet och könsidentitet)
  - Sexuell nöjdhet/sexuella besvär
  - STI, prev och oönskad graviditet
  - Erfarenheter av sexuellt våld, samtyckeskommunikation, negativ sexuell coping, parafila tändningsmönster
  - Substansbruk
  - Erfarenheter av psykiskt och fysiskt våld

[SEXIT Vuxen Frågeformulär](#)

[SEXIT Vuxen Handbok](#)

sexit

SEXIT Vuxen - Samtal om sexuell hälsa och erfarenhet av våld

Dessa frågor ställs för att kunna ge bättre vård och stöd. Att svara är frivilligt, du väljer själv vilka frågor du vill svara på och vilka svarsalternativ som stämmer bäst på dig.

1. Ålder _____ år	
2. Vilken könsidentitet har du? <small>Med könsidentitet menar vi det kön du känner dig som.</small>	
☐ Kvinna	☐ Man
☐ Inget <small>transperson</small>	☐ Övrigt <small>(med eller utan transvårdsbehandling)</small>
☐ Annan	☐ Vill inte kategorisera mig
☐ Vill inte	☐ Vet inte
3. Vilken sexuell orientering har du?	
☐ Heterosexuell	☐ Homosexuell
☐ Biseksuell	☐ Annan
☐ Övrigt	☐ Vill inte kategorisera mig
☐ Vill inte	☐ Vet inte

De här frågorna handlar om sex. Att ha sex kan - men behöver inte - betyda att man haft vaginalt, oralt eller annat sex. Sex kan vara alla möjliga saker, som till exempel att onanera med sig själv eller någon annan, hångla, smeka eller bli smekt. Det kan ske när man träffas fysiskt men också via mobil eller dator.

4. Är du nöjd med din sexuella hälsa? <small>Sexuell hälsa innefattar till exempel sexualitet, kropp och funktion, tillit, njutning och tillfredsställelse. En god sexuell hälsa kan du ha både om du har sex med dig själv eller med andra, men också om du inte har sex alls och är tillfreds med det.</small>	
☐ Ja	☐ Nej
☐ Vet inte	☐ Vet inte
5. Har du något sexuell problem? <small>Det kan till exempel handla om nedsatt lust, svårigheter att bli utsläppt, smärta vid sex, orgasmeproblem eller ångest kring sex.</small>	
☐ Ja	☐ Nej
☐ Vet inte	☐ Vet inte
6. Hur ofta använder du och dina partners kondom som skydd mot könssjukdomar?	
☐ Alltid	☐ Oftast
☐ Alltid	☐ Alltid
☐ Vill inte	☐ Ej aktuellt
7. Har du, eller har du haft, Mänskliga, gonorré, syfilis, hepatit eller hiv?	
☐ Ja	☐ Nej
☐ Vet inte	☐ Ej aktuellt
8. Hur ofta använder du och dina partners skydd mot graviditet?	
☐ Alltid	☐ Oftast
☐ Alltid	☐ Alltid
☐ Vill inte	☐ Ej aktuellt
9. Har du eller någon partner blivit oplanerat gravid?	
☐ Ja	☐ Nej
☐ Vet inte	☐ Ej aktuellt

Frågor?

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN